

SCI-CONF.COM.UA

MODERN SCIENCE: INNOVATIONS AND PROSPECTS

**ABSTRACTS OF I INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
OCTOBER 10-12, 2020**

**STOCKHOLM
2021**

MODERN SCIENCE: INNOVATIONS AND PROSPECTS

Proceedings of I International Scientific and Practical Conference

Stockholm, Sweden

10-12 October 2021

Stockholm, Sweden

2021

PHARMACEUTICAL SCIENCES

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРИ ВИВЧЕННІ ПИТАНЬ НАДАННЯ ПЕРШОЇ НЕВІДКЛАДНОЇ ДОЛІКАРСЬКОЇ ДОПОМОГИ ПІД ЧАС ІНТЕРНАТУРИ

Райкова Тетяна Семенівна
кандидат фармацевтичних наук,
доцент, доцент кафедри
Запорізький державний медичний університет
м. Запоріжжя, Україна

Вступ./Introduction. Чинним законодавством України передбачена кримінальна відповідальність за ненадання допомоги постраждалому від громадянина, що став свідком аварії, катастрофи чи нещасного випадку, внаслідок яких є потерпілі, що потребують невідкладної допомоги [1,2]. У Кримінальному кодексі України містяться статті 135 «Залишення в небезпеці» та 136 «Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані».

Важливість цієї проблеми підкреслює встановлення Світового дня надання першої допомоги, який відзначається щорічно у другу суботу вересня. За статистикою, допомога, надана протягом перших 4 хвилин, збільшує шанси на порятунок на 30% [3].

Медична допомога – це допомога, яку надають медичні працівники при відповідних умовах. Але деколи виникають серйозні та небезпечні для життя ситуації, при яких потерпілому треба надати першу невідкладну долікарську допомогу. Володіти методами першої долікарської допомоги, повинні особи, які зобов'язані за своїми службовими обов'язками надавати домедичну допомогу людині у невідкладному стані, знати, що потрібно і що не варто робити при раптовому захворюванні чи при нещасних випадках.

Мета роботи./Aim. Полягає у визначенні, на підставі аналізу, ролі фармацевтичних працівників при наданні першої невідкладної долікарської допомоги як не медичними працівниками і отримання відповідних знань під час інтернатури.

Матеріали і методи./Materials and methods. Для досягнення мети дослідження проведено аналіз наукових джерел та діючої нормативно - правової бази України з питань ролі не медичних працівників при наданні першої невідкладної долікарської допомоги. Протягом дослідження використані методи інформаційного пошуку, систематизації, порівняння та узагальнення.

Результати та обговорення./Results and discussion. Станом на сьогодні в Україні перша допомога [4] до прибуття бригади невідкладного реагування практично не надається, тим самим зводячи нанівець в багатьох випадках шанси постраждалого на виживання.

Посилаючись на Положення проєкту Закону України [5] слід відзначити, що окрім відсутності медичної освіти та базових знань із рятування людей, другою за рахунком причиною, чому люди не намагаються врятувати інше життя, є страх юридичних наслідків та майбутньої відповідальності в разі негативних результатів докладених зусиль.

Після подій 2013–2014 рр. в Україні, як свідчать данні, викладені в Положенні, значно зросло число осіб, які пройшли курси із надання першої допомоги та володіють навичками серцево - легеневої реанімації. Але навіть маючи відповідні знання, чимало з них зупиняться перед обличчям екстреної ситуації, побоюючись можливої кримінальної відповідальності, адже свідомість людини, у першу чергу в будь-якій ситуації, спрямована на власну безпеку.

Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) рекомендує звільняти від відповідальності осіб, які надають допомогу постраждалому, аби стимулювати та збільшити мотивацію до початку та проведення невідкладних заходів.

У більшості штатів США, Канаді та Австралії діє законодавча база, що регулює право на надання першої допомоги та правовий стан особи, яка таку

допомогу надає. Головна умова закону — постраждалий не може подати позов за неправильно надану першу допомогу, якщо вона надавалася сумлінно, з найкращих міркувань та без очікування можливої компенсації.

Законодавство Австрії, Німеччини та Швейцарії також містить схожі норми, які звільняють від відповідальності дії особи, спрямовані на усунення крайньої небезпеки, яка загрожує життю людини.

Вище наведена інформація, яка оприлюднена у вигляді Положення проєкту Закону України, доводить, що з метою стимулювання осіб, що можуть брати участь у невідкладних заходах, Україна також потребує створення законодавчої бази, здатної захистити людину, що надає допомогу, від можливого покарання. Створення законодавчої бази, яка буде стимулювати пересічних громадян надавати першу допомогу в екстрених ситуаціях, що загрожують життю іншої людини, тим самим збільшуючи її шанси на виживання. Законопроектом пропонується внести зміни до Кримінального кодексу України, до Кодексу цивільного захисту України, до Основ законодавства України про охорону здоров'я, до Закону України «Про екстрену медичну допомогу», до Закону України «Про дорожній рух», До Закону України «Про автомобільний транспорт», до Закону України «Про Національну поліцію». Пропоновані зміни стосуються розширення поняття «першої допомоги» та запровадження поняття «імунітету від відповідальності» [5].

Особа, яка відповідно до своїх службових обов'язків надавала першу допомогу, не несе цивільної, адміністративної, дисциплінарної або кримінальної відповідальності за завдання шкоди життю, здоров'ю або майну людини внаслідок надання їй першої допомоги, якщо така допомога надавалася відповідно до затверджених в установленому порядку стандартів її надання, за винятком випадків наявності у діях такої особи умислу або недбалості, а за завдання шкоди майну — лише за наявності її умислу.

Професійні дослідники відзначають, що надаючи допомогу потерпілому, у першу чергу слід пам'ятати про власну безпеку і навіть утримуватися від надання допомоги, якщо це завідомо загрожує життю та здоров'ю рятувальника

(саме такі випадки і кваліфікуються як обставини, коли надати допомогу об'єктивно немає можливості) [6].

Якщо людина раптово захворіла чи травмувалася, їй надається перша допомогу з метою: зберегти життя; запобігти погіршенню стану здоров'я; сприяти видужанню. У нормативних документах використовується переважно термін «перша медична (лікарська) допомога», але з огляду на наказ МОЗ від 16.06.2014 № 398 «Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах», вживається термін «домедична допомога», оскільки у разі настання нещасного випадку, як правило, першими надають допомогу не медичні працівники [7].

З метою запобігання смертності та настання інвалідності людей внаслідок невідкладного стану держава сприяє створенню можливостей для надання населенню першої допомоги. Задля удосконалення надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах, вище приведеним наказом, затверджено пакет з 28 Порядків надання домедичної допомоги постраждалим залежно від характеру їх травмування.

Відповідно до статті 12 Закону «Про екстрену медичну допомогу» [8] особами, які зобов'язані надавати домедичну допомогу людині у невідкладному стані є:

- рятувальники аварійно-рятувальних служб;
- працівники державної пожежної охорони;
- працівники органів та підрозділів міліції;
- **фармацевтичні працівники;**
- провідники пасажирських вагонів;
- бортпровідники;
- інші особи, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими

обов'язками мають володіти практичними навичками надання домедичної допомоги.

В Статті 78. Професійні обов'язки медичних, фармацевтичних працівників та фахівців з реабілітації Закону України «Основи законодавства

України про охорону здоров'я» [9] закріплено, що: «Медичні, фармацевтичні працівники та фахівці з реабілітації зобов'язані:

а) сприяти охороні та зміцненню здоров'я людей, запобіганню і лікуванню захворювань, надавати своєчасну та кваліфіковану медичну, лікарську і реабілітаційну допомогу;

б) безоплатно надавати відповідну невідкладну медичну допомогу громадянам у разі нещасного випадку та в інших екстремальних ситуаціях».

Нормативні документи передбачають загальну послідовність дій під час надання домедичної допомоги:

1. Усунути дію на організм потерпілого небезпечних і шкідливих чинників (звільнити його від дії електричного струму; винести із зараженої зони; погасити одяг, що горить; дістати з води тощо).

2. Оцінити стан потерпілого.

3. Визначити характер травми, яка створює найбільшу небезпеку життю потерпілого, і діяти задля його порятунку.

4. Виконати необхідні заходи для порятунку потерпілого в порядку терміновості (відновити прохідність дихальних шляхів; зробити штучне дихання; зовнішній масаж серця; зупинити кровотечу; іммобілізувати місце перелому; накласти пов'язку тощо).

5. Підтримувати основні життєві функції потерпілого до прибуття медичного персоналу.

6. Викликати швидку медичну допомогу чи лікаря або транспортувати потерпілого до найближчого лікарняного закладу.

Якщо неможливо викликати медичних працівників на місце події, необхідно транспортувати потерпілого до найближчого лікарняного закладу. Перевозити потерпілого можна лише, якщо його дихання та пульс стабілізувалися. У разі, коли стан потерпілого не дає змоги його транспортувати, необхідно підтримувати його основні життєві функції до прибуття медичного працівника.

Також, з метою забезпечення надання домедичної допомоги треба

враховувати її ресурсну компоненту - лікарське забезпечення.

Законом України «Про лікарські засоби» [10] – (Стаття 22. Забезпечення населення лікарськими засобами на випадок стихійного лиха, катастроф, епідемічних захворювань) передбачено, що державні адміністрації створюють власні запаси лікарських засобів на випадок стихійного лиха, катастроф, епідемічних захворювань. Для цього Кабінет Міністрів України або уповноважений ним орган утворює та визначає спеціалізовані державні установи та організації.

Висновки./Conclusions. Аналіз наукових джерел і нормативно - правової бази з питань ролі не медичних працівників при наданні першої невідкладної долікарської допомоги показав важливість ролі фармацевтичних працівників в наданні відповідної невідкладної медичної допомоги громадянам у разі нещасного випадку та в інших екстремальних ситуаціях і приведенні нормативно – правової бази до вимог ВООЗ. Подальший аналіз інформаційних джерел дасть можливість підготувати для працівників фармації Навчальний посібник з метою обізнаності в цьому питанні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кримінальний кодекс України: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
2. Кримінальна відповідальність за ненадання допомоги потерпілому: URL: <http://tkp.com.ua/2016/09/12>
3. Всесвітній день надання першої допомоги: URL <https://moz.gov.ua/article/news/vsesvitnij-den-nadannja-pershoi-dopomogi>
4. Устінов О.В. Що потрібно знати про надання першої допомоги: URL: <https://www.umj.com.ua/article/130300>
5. Пояснювальна записка до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення надання першої допомоги»: URL: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:Z2j43GQEmy4J:w1.c1.rada>.

gov.ua/pls/zweb2/web

6. Як надати першу допомогу: загальні правила: URL: <https://moz.gov.ua/article/health/jak-nadati-pershu-dopomogu-zagalni-pravila>

7. Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах: наказ МОЗ від 16.06.2014 № 398: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-14#Text>

8. Про екстрену медичну допомогу: Закон України від 5 липня 2012 року № 5081-VI <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5081-17#Text>

9. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 року № 2801-XII: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>

10. Про лікарські засоби: Закон України від 4 квітня 1996 року № 123/96-ВР: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/123/96-%D0%B2%D1%80#Text>